

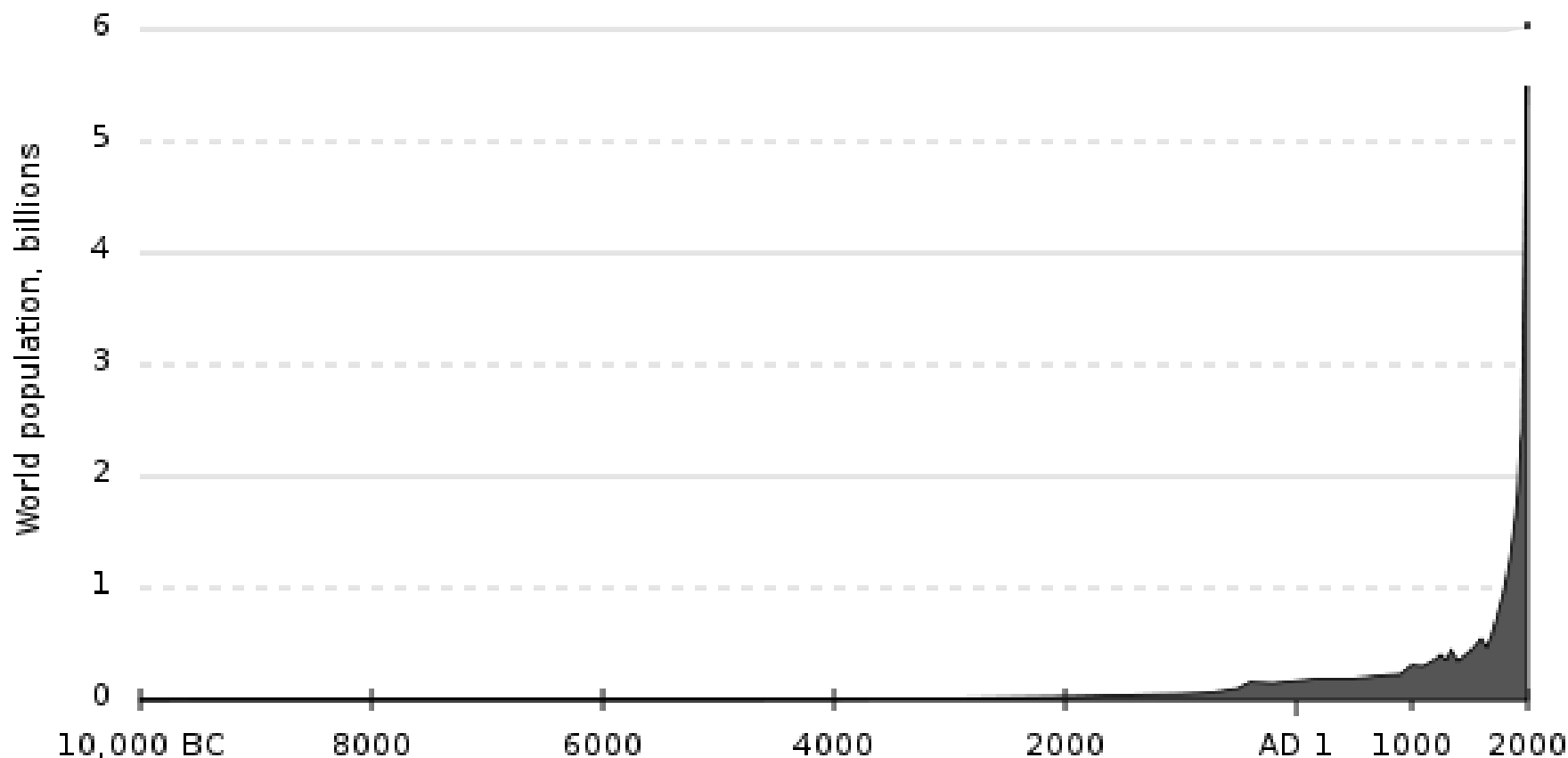
A Nemzeti Alkalmazkodási Központ bemutatása

Bencsik János
a Nemzeti Alkalmazkodási Központ vezetője
az MFGI igazgató-helyettese

**EGT Támogatási Alap – Alkalmazkodás az Éghajlatváltozáshoz Program és
‘Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer kialakítása’ Projekt
indítóértekezlet
2013. október 14.
Magyar Földtani és Geofizikai Intézet**

A budapesti Víz Világkonferencián is elhangzott:
Földünk megtelt- a tányérok üresek

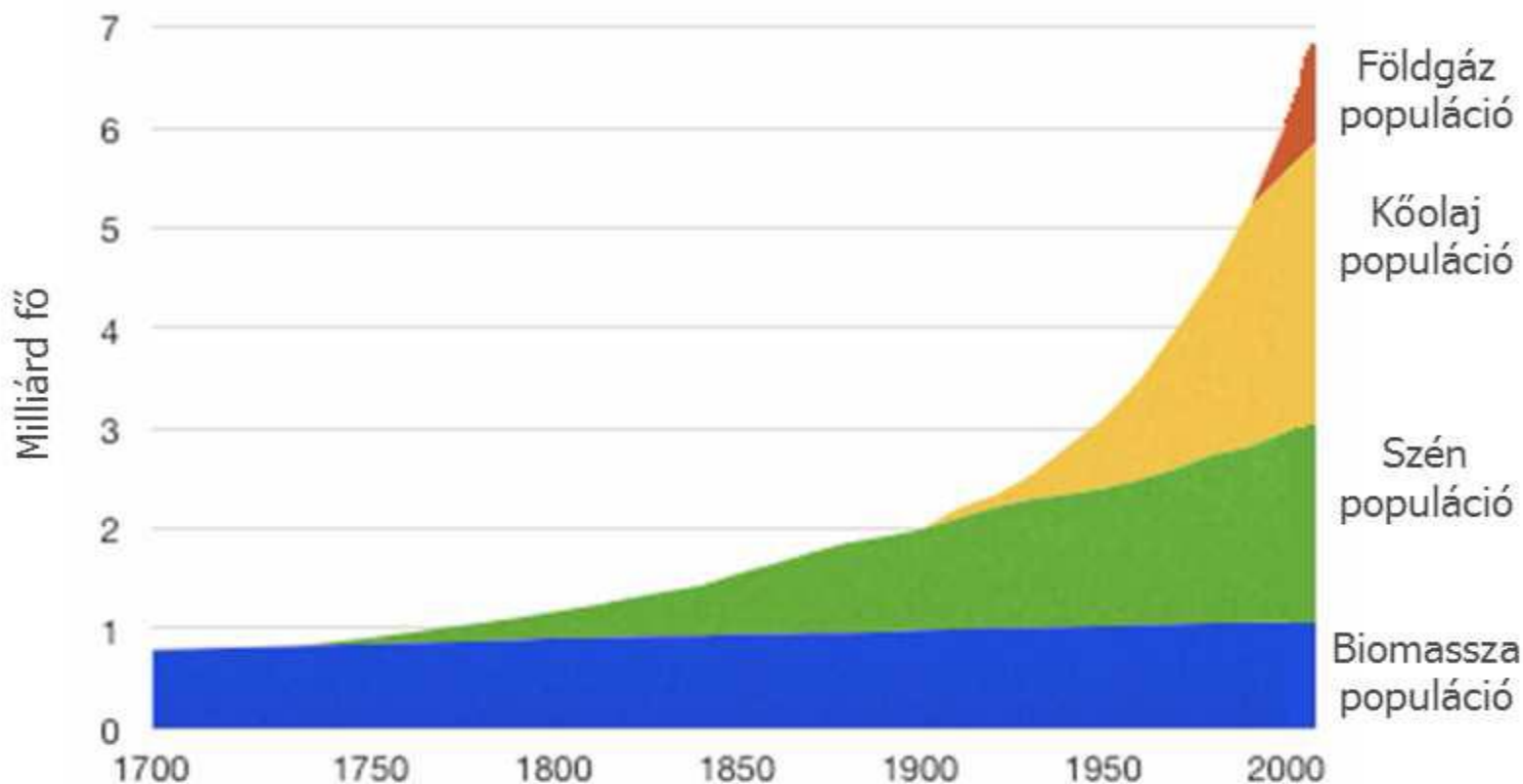
NAK

NEMZETI ALKALMAZKODÁSI KÖZPONT

Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

Erőforrás-populációk jöttek létre

Az erőforrásokhoz való hozzáférés térbeli és gazdasági differenciáltsága, és azok túlhasználása miatt megbomlott az egyensúly.

A megbomlott egyensúly természete

- > A globális és hazai szinten jelentkező **pénzügyi és gazdasági problémák csak tünetek.**
- > A valódi ok a **természeti és társadalmi erőforrások túlfogyasztása.**
- > A **gazdasági növekedés „kényszere”** nem teszi lehetővé a környezeti és társadalmi erőforrások szükséges és elégséges mértékű megújulását.
- > A változások nem a földi életet, hanem „csak” annak ma ismert **civilizációs rendszerét veszélyeztetik.**
- > Fel kell ismernünk az **egymásba foglalt rendszerek** természetét: a gazdaság a társadalom alrendszere, amely pedig a természet adta kereteken belül működhet.
- > Nem környezetvédelmi intézkedésekre, hanem **teljes társadalmi-gazdasági megújulásra van szükség.**

A fenntartható társadalom kialakulása kulturális kérdés!

Az értékváltás elkerülhetetlen

Fenntarthatóság: a jövőbeni fejlődést nem lehet a természeti erőforrások korlátlan felhasználására, a társadalmi erőforrás-megújító intézményrendszer leépülésére, illetve az eladósodásra alapozni.

- > A legfőbb cél a társadalom és a gazdaság olyan átalakítása, amely lehetővé teszi az **ökológiai korlátoknak való megfelelést**.
- > A belátáshoz viszont kellő tájékozódás, összefüggésekben, **rendszerben történő gondolkodás** szükséges.

Az éghajlati sérülékenység területi különbségei

- > Magyarországon különböző természetű, és eltérő okokra visszavezethető területi egyenlőtlenségek (pl. a nyugat-keleti, a városias-vidékiek térségek egyenlőtlenségei) figyelhetők meg.
- > Az éghajlatváltozás során bekövetkező hatásokra tovább mélyülhetnek a területi különbségek, ugyanis az egyes térségek más-más módon és mértékben sérülékenyek a változásokkal szemben.
- > A sérülékenység mértékét az éghajlati paraméterek, a természeti környezet jellemzői és a társadalmi-gazdasági mutatók összessége határozza meg.

Mindez nemzetbiztonsági kérdésként jelentkezik

- > Ezért **összkormányzati szinten koordinált stratégiára, ágazati politikákba integrált cselekvési tervek**re van szükség
- > Elsődleges **nemzetbiztonsági szempontok**:
 - > **demográfiai** helyzetünk stabilizálása és fejlesztése
 - > az **élelmiszer** önrendelkezés biztosítása
 - > az **energia**függésünk csökkentése
 - > **víz**kormányzási, hidrológiai fejlesztések megvalósítása
 - > **Katasztrófavédelem** felkészítése és megerősítése
 - > kockázatelemzés a **kritikus infrastruktúra** típusokra
 - > a lakosság és a gazdasági szereplők **környezeti tudatosság**ának növelése

NAK

NEMZETI ALKALMAZKODÁSI KÖZPONT
Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

A NAK intézményi háttere

- > A Nemzeti Alkalmazkodási Központ (NAK) a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet **(MFGI) önálló szervezeti egysége.**
- > Az MFGI fő feladata a földtani és természeti erőforrásokkal kapcsolatos alap- és alkalmazott kutatások elvégzése, tér-adatbázisok felépítése.
- > A NAK **2012 áprilisában** kormányzati döntés alapján jött létre.
- > Szakpolitikai felügyeletét az **NFM szakállamtitkársága** látja el.
- > Más minisztériumokkal és háttér- és tudományos intézetekkel is együttműködik.

A NAK tudományos és kommunikációs feladatai

Kutatásaink

- > a **klímaváltozásra**,
- > az erőforrás szűkösségre,
- > az azokat **kiváltó** folyamatokra és hatásokra,
- > az üvegházhatású gázok hazai **kibocsátás-csökkentésének** lehetőségeire,
- > a klímaváltozás hazai hatásaihoz való **alkalmazkodásra** irányulnak.

Célja

- > hogy a **létrejött „tudást”** megismertesse, alkalmazásának létjogosultságát a döntéshozókban és a közvéleményben megerősítse.

NAK

NEMZETI ALKALMAZKODÁSI KÖZPONT
Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

Az alkalmazkodást segítő, azzal foglalkozó, különböző háttérű szereplők párbeszédének csomópontja

Stratégiai tervezés a NAK-ban

Miért van szükség a NÉS megújítására?

- > A NÉS-1 **kellő szakmai megalapozottsággal** került kidolgozásra.
- > De nem vette figyelembe, hogy az **éghajlatváltozás hatásai a térben differenciáltan jelentkeznek** és a társadalmi-gazdasági rendszerek területi különbségeiből fakadóan az egyes térségek alkalmazkodóképessége is eltérő.
- > A NÉS-1 célrendszere és felépítése jelentős kettősséget mutatott: a **mitigációs munkarészek jelentős túlsúlya jellemezte. – Az alkalmazkodásra nagyobb hangsúlyt kell fektetni.**
- > A célok és intézkedések nem, vagy csak **részben integrálódtak a 2007-2013-as EU-s költségvetési időszak programjaiba.**
- > Megvalósulásának **nyomon követése nem megfelelően biztosított.**

A NÉS stratégiai keretei

- > Az ágazati tervezést segítő, önálló célrendszer és konkrét cselekvési irányokat kitűző, azonban az ágazati fejlesztési törekvéseket „felül nem író” tervdokumentum.
- > A klímapolitika, a zöldgazdaság-fejlesztés és az alkalmazkodás átfogó keretrendszer, mely az éghajlatvédelem céljait és cselekvési irányait tükrözi mind ágazati mind területi dimenziókban a szakpolitikai és gazdasági tervezés számára, illetve a társadalom egésze felé.

NAK

NEMZETI ALKALMAZKODÁSI KÖZPONT

Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2014 – 2025) konzultációs vitaanyaga elkészült

Nyílt szakmai és társadalmi vitája napokon belül elkezdődhet.

NAK

NEMZETI ALKALMAZKODÁSI KÖZPONT

Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

Az éghajlatváltozás hatásai

Vizek

Talaj

Biológiai sokféleség

Erdők

Emberi egészség

Mezőgazdaság

Épített környezet

Közlekedés

Hulladékgazdálkodás

**Energetikai
infrastruktúra**

Turizmus

Katasztrófavédelem

Az éghajlati sérülékenység vizsgálat háttere, célja

- > A sérülékenység-vizsgálat célja annak feltárása, hogy az egyes térségek mennyire veszélyeztetettek az éghajlatváltozás hatásaival szemben.
- > E vizsgálatoknak a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) értékelési keretrendszerébe kell illeszkedniük.
- > Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálata keretei között a következő specifikus célok tűzhetők ki:
 - > Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer kidolgozása, fenntartása.
 - > A területi sérülékenység vizsgálatokat, a helyi alkalmazkodási stratégiákat megalapozó – az éghajlatváltozás kiváltó okaival, folyamataival és hatásaival kapcsolatos – kutatások támogatása.
 - > Az éghajlati sérülékenység vizsgálatokkal kapcsolatos módszertani háttér, indikátorok és adatbázisok fejlesztése.

Az éghajlati sérülékenység területi értékelése: hőhullámok közegészségügyi kockázatai

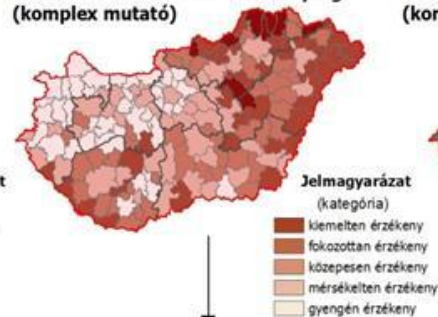
Azok a térségek a leg-sérülékenyebbek, ahol:

- > magas a **hőhullám napok** számának növekedése,
- > rossz a **lakosság egészségügyi és szociális helyzete**, valamint kedvezőtlen a **korszerkezete**,
- > rossz a **lakosság jövedelmi helyzete**.

Hőhullám napok számának növekedése
(Tközép>25°C)

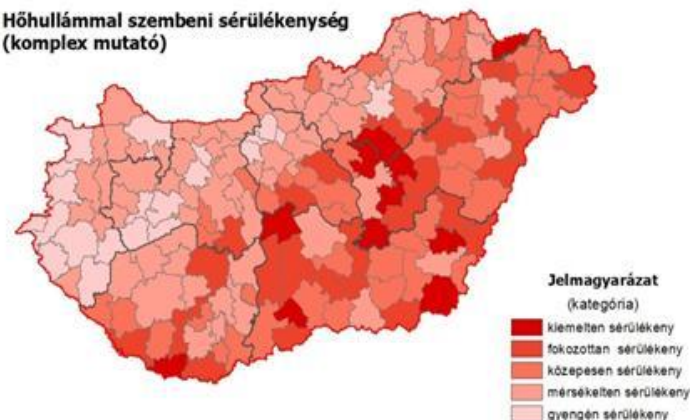
Hőhullámmal szembeni érzékenység
(komplex mutató)

Hőhullámmal szemben alkalmazkodóképesség
(komplex mutató)

Hőhullámmal szembeni sérülékenység
(komplex mutató)

Köszönöm a figyelmet!

<http://nak.mfgi.hu>